

HÅLL OM, HÅLL UT

AV JOHANNA UDDÉN

En kväll när jag satt med min förstfödda bebis i famnen, drabbades jag plötsligt av känslan av fullkomlig evighet. ”Vi hör ihop, resten av livet.” Det var en insikt som kändes svår att greppa. Det var svindlande och inuti mitt huvud skapades bilder av en oändlig spiral som svävade i rymden. Samhörigheten är total. För mig var det ett avgörande ögonblick.

Jag kommer att tänka på den här upplevelsen när jag tittar i fotografen Anna Claréns bok *Close to home*. För något jag insåg det där ögonblicket för trettiofyra år sedan var också att allt kan ta slut. I insikten om samhörigheten uppenbarar sig också tankar om sårbarhet och förgänglighet. Och det är det här som Anna Clarén skildrar så fint. Vi sitter på ett kafé och bläddrar i hennes böcker och pratar. Hon visar sig vara lika öppen som sina bilder.

– Jag kände mig ensam, men så träffade jag en man och inom fyra år hade vi flyttat ihop och fått tre barn. Det var något fantastiskt! Men jag blev rädd att förlora det vackra som jag fått. Jag ville ha kvar något som varar för evigt. Så fotograferade jag motiv i min absoluta närhet – mina barn, min man, mina föräldrar, naturen. Jag gjorde bilderna så att de fick urvattnade färger, som om något är på väg att försvinna. Det blev bildserien *Close to home*. Jag var trött på de kommersiella uppdrag jag gjort och försökte i stället att hitta tillbaka till barnets sätt att se. Därför är bilderna ofta mittkompositioner och de har ibland en sned horisont. Bilderna påminner om fotografier som bleknat i ett fotoalbum.

På ett vis har Anna Clarén sin dyslexi att tacka för att hon blev fotograf. Som barn ville hon skriva dagbok, men

bokstäverna bråkade med henne. Då köpte hon en liten kamera och började fotografera i stället. Hon har själv skrivit en fin liten text om barndomsbilderna:

När jag var nio år köpte jag min första kamera med hopsparade pengar. Kameran var en billig pocketkamera med tre tillhörande blytkuber. Jag fotograferade allt i min omgivning. Alla bilder sattes sedan samman i små album som jag bläddrade i om och om igen. Dessa bilder är i dag tunna, skira och har bleknat av tidens tand. Det är inte så mycket själva innehållet i dessa bilder som har inspirerat mig i dag utan snarare den besatthet som jag kände av att dokumentera allt i mitt liv. Bilderna blev som ett bevis på min existens, ett bevis på att jag var en del i ett större sammanhang. Alla bilder var ett försök att föreviga, nagla fast ögonblicken som utspelade sig framför mig.

Anna Clarén berättar att hon alltid velat skildra det som händer inuti oss, antingen det är genom foto, teater eller musik.

– Min första systemkamera köpte jag i Lund, dit jag flyttat efter gymnasiet teaterlinje. Jag visste inte riktigt vad jag skulle göra av mitt liv, så jag reste jättemycket och under resorna fotograferade jag hela tiden. Och då förstod jag att jag ville bli fotograf.

Anna Clarén är utbildad på Nordens Fotoskola Biskops-Arnö, där hon numera är utbildningsledare. Det har gått bra för henne och hon är representerad på flera museer, bland annat har Moderna museet har köpt tretton bilder ur serierna *Close to home* och *Holding*.

Anna Clarén. Foto, Emil Nordin

Boken *Holding* vann svenska fotobokspriset 2006 och har sålt slut på förlaget. Hon berättar att den går dyrt på nätauktioner, något hon är lite mallig över. Bilderna är mycket personliga. *Holding* ligger kronologiskt före *Close to home*, vilket syns. Här finns inte den sköra tryggheten utan snarare en tomhet eller saknad. Anna Clarén kände sig ensam och övergiven under den tid hon tog bilderna. Så liksom barnomens dagboksbilder, berättar de här bilderna om personliga känslor.

– Men jag är övertygad om att i djupet på varje människa är vi alla relativt lika. I vårt sökande, i frågorna och i vilsheten, i längtan efter tillhörighet och närhet är vi alla lika. Titeln *Holding* har jag lånat från psykoterapin. Det är en term som beskriver hur viktigt det är att varje barn får känna närhet och trygghet för att sedan kunna gå ut i livet med en känsla att vara ”hållen”.

Själv blir jag känslomässigt berörd av att titta på bilderna och Anna Clarén menar att bilden skapas när man tar in den, och att det kostar på. Hon hänvisar också till Carl Johan de Geer som har gett ut både en bok och en film med titeln *Med kameran som tröst*. Mitt i prick menar Anna Clarén. Så funkar det för henne med.

Bilderna i *Holding* och *Close to home* gjorde att Anna Clarén fick Uppsala läns landstings kulturstipendium 2014. Och några av bilderna kunde ses i stipendiatutställningen på Offkonsten c/o Teatergalleriet samma år. Hon har också fått två arbetsstipendier från Sveriges författarfond, något som gjort att hon kunnat arbeta med sina fotoböcker.

Parallellt med det konstnärliga skapandet har Anna Clarén

arbetat i flera år som yrkesfotograf. Hon har fotat massor för både nyheter, reklam och kokböcker.

– Men jag var tvungen att gå ner i tid för att få tid med mina egna bilder. Jag bejakade bara det sköna i mitt jobb och jag ville byta uttryckssätt. Ett sätt för mig själv att vara tydlig med att jag byter uttryck är att jag helt enkelt byter kamera. Det blir en annan känsla i handen och ett annat seende. Det har funkat fint.

Inspirationen hämtar hon från sitt eget liv, men hon går också runt med ett block i väskan och när hon ser ord som är starka eller patetiska skriver hon upp dem. Som till exempel titeln på Peter Høegs roman *De kanske lämpade*. Den gav henne inspiration till bilder på utvecklade foster på Embryologiska institutionen i Lund. Anna Clarén värjer sig inte mot det obehagliga.

– Jag vill berätta, det är det jag drivs av. Det skänker mig mening och tröst. Här kunde jag lyfta fram de ofödda på ett sätt som kändes bra för mig.

Vi pratar om konst i allmänhet och om hennes konstnärskap. Vi pratar om förebilder, till exempel Cindy Sherman, Francesca Woodman och Sally Mann.

– Sally Mann har visat att det är tillräckligt starkt att berätta om det närmaste. Och självklart är även Christer Strömholm en favorit. Hans fotografier har en direkt närvaro. Jag kan också känna igen mig när han beskriver sitt arbete: ”När jag tittar närmare på mina fotografier så är de alla, på sitt eget sätt, inget annat än självporträtt, en del av mitt liv.”

Holding

Close to Home...

Close to Home...

